

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки та природокористування

ЗАТВЕРДЖЕНО
науково-методичною комісією
факультету економіки та управління
ВНУ імені Лесі Українки
Протокол № 7 від 11.01.2022 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Соціальна відповідальність корпорацій
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітня кваліфікація: доктор філософії з
економіки

Силабус вибіркової навчальної дисципліни підготовки аспіранта, ступінь вищої освіти – Доктор філософії, освітньо-наукова програма «Економіка галузевих ринків»

Розробник: Сур'як Алла, к.е.н., доцент кафедри економіки та природокористування

Гарант освітньо-наукової програми

Олена ПАВЛОВА

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економіки та природокористування

протокол №1_від 27.08.2021 р.

Завідувач кафедри економіки та природокористування

Олена ПАВЛОВА О.М.

Силабус курсу
Соціальна відповідальність корпорацій

Ступінь вищої освіти – Доктор філософії
Освітньо-наукова програма «Економіка галузевих ринків»

Дні занять: відповідно до розкладу
Консультації: відповідно до розкладу

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н., доц. Сур'як Алла

Контактна інформація

Опис дисципліни

«Соціальна відповідальність корпорацій» є дисципліною, яка сприяє підготовці фахівців у сфері економіки довкілля і природних ресурсів. Аспіранти отримують теоретичні і практичні навички соціально-відповідальної діяльності. Підготовлені фахівці володіють знаннями з соціальної та екологічної відповідальності, оцінювання співпраці стейкхолдерів, основних засад соціально-відповідальної держави.

Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

Фахові компетентності

ФК 02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів з економіки.

ФК 05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки галузевих ринків з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК 07. Вміння здійснювати ґрунтовні наукові дослідження в галузі економіки, отримувати наукові результати, які містять нове знання та мають практичне значення для розвитку окремих галузевих ринків.

ФК 11. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної

доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН4. Демонструвати знання з бізнес-планування економічних процесів.

ПРН9. Застосовувати одержані знання з різних предметних сфер економіки для формулювання та обґрунтування нових теоретичних положень і практичних рекомендацій у конкретній області дослідження.

ПРН10. Інтегрувати та застосовувати одержані знання з різних галузевих напрямів у процесі розв'язання теоретико-прикладних завдань у конкретній області дослідження.

ПРН12. Уміння проводити наукові дослідження на засадах ідентифікування актуальних наукових проблем, визначення цілей та завдань, формування та критичного аналізування інформаційної бази, обґрунтування матеріалів дослідження та формулювання авторських висновків і пропозицій.

ПРН14. Уміння спілкуватись діловою науковою та професійною мовою, вести наукову дискусію рідною та іноземною мовою на належному рівні, застосовувати різні стилі мовлення, методи і прийоми спілкування, демонструвати широкий науковий та професійний словниковий запас.

ПРН15. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.

ПРН16. Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.

ПРН17. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.

ПРН18. Здатність усвідомлювати та нести особисту відповідальність за одержані результати дослідження.

Структура курсу

Години (лек. / сем.) денна форма навчання	Години (лек. / сем.) заочна форма навчання	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 1	1 / 1	1. Теоретичні основи розвитку соціальної відповідальності	Знати роль, значення, об'єкт, предмет, завдання, понятійно-категоріальну систему, методологію та міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни	ДС, Т, О
2 / 1	2 / 1	2. Моделі соціальної відповідальності	Знати регіональні розбіжності та підходи до формування соціальної відповідальності; ознаки американської моделі соціальної відповідальності; суть європейської моделі соціальної	ДС, Т, О

			відповідальності; характерні риси японської моделі соціальної відповідальності.	
2 / 1	1 / 1	3. Соціальна відповідальність у системі управління організацією	Знати модель соціальної відповідальності; організаційне управління соціальної відповідальності; формування соціальної відповідальності щодо довкілля; формування соціальної відповідальності у відносинах із державою і міжнародна етика; відповідальність підприємців за соціальну справедливість у сфері розподілу доходів.	ДС, Т, О
2/1	2 / 1	4. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	Знати формування соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами та соціально відповідальний маркетинг; міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів; якість продукції (стандарти); принципи добросовісної конкуренції та етичної поведінки компаній щодо контрагентів по бізнесу.	ДС, Т, О
2 / 1	1 / 1	5. Соціально-відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами	Знати історичні аспекти залучення і розвитку громад: від патронату до соціальних інвестицій; вплив громади на роботу компаній і	ДС, Т, О

			відповідальність компаній перед населенням; функціонування фондів громад; співпраця бізнес-структур із неурядовими організаціями.	
2 / 1	1 / 1	6. Формування корпоративної культури організації як передумови зародження соціальної відповідальності	Знати взаємозв'язок культури організації та соціальної відповідальності; формування корпоративної культури і її структури; зовнішні прояви корпоративної культури; організаційна культура установи.	ДС, Т, О
2/1	2 / 1	7.Формування відносин із працівниками на засадах соціальної відповідальності	Знати міжнародні стандарти прав людини у сфері праці; стандарти МОП і принципи Глобального договору у сфері праці; європейські стандарти праці; законодавство України у сфері праці як основу СВ у відносинах із працівниками.	ДС, Т, О
2 / 1	2 / 1	8. Екологічні аспекти соціальної відповідальності	Визначити показники і критерії екологічної відповідальності бізнесу, здійснювати реєстрацію загроз та небезпек довіллю.	ДС, Т, О
2 / 1	2 / -	9. Інформаційна політика у сфері СВ і соціальна звітність	Вміти формувати інформаційну політику у сфері соціальної відповідальності; будувати систему комунікацій із соціальної відповідальності; формувати корпоративні соціальні звіти.	ДС, Т, О

2/1	2 / -	10. Практичні аспекти соціальної відповідальності	Знати особливості соціальної відповідальності у різних сферах діяльності (промисловій, аграрній, телекомунікаційній...)	ДС, Т, О
20/10	16/8			

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

Політика оцінювання

Політика викладача щодо аспіранта. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бали). Обов’язковою є присутність аспіранта на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який передбачає оцінювання засвоєного аспіратами навчального матеріалу з навчальної дисципліни, на підставі результатів поточного контролю і модульних контрольних робіт.

Оцінювання

Шкала оцінювання:	
Бали	Зміст
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	

67-74	
60-66	
1-59	Незараховано

Перелік питань до заліку

1. Сутність категорії «соціальна відповідальність».
2. Суб'єкти, об'єкти та компоненти соціальної відповідальності.
3. Зміст концепції сталого розвитку.
4. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.
5. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.
6. Поняття, ознаки і соціальна відповідальність громадського суспільства.
7. Соціальна роль держави у сучасній економіці.
8. Принципи, інструменти та напрями державної політики в процесі формування простору взаємодії людини, держави, бізнесу і суспільства.
9. Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія: еволюція концепції, поняття, моделі.
10. Система управління корпоративною соціальною відповідальністю.
11. Політика управління корпоративною соціальною відповідальністю та внутрішній контроль за її реалізацією.
12. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю в Україні.
13. Принципи і практика партнерства між роботодавцями та працівниками.
14. Права працівників на робочому місці.
15. Необхідність і міра державного регулювання трудових відносин.
16. Стан довкілля як глобальна проблема.
17. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.
18. Законодавство України про охорону довкілля.
19. Поняття, суб'єкти та форми соціального партнерства.
20. Зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності.
21. Напрями розвитку та підвищення ефективності соціального партнерства в Україні.
22. Зміст, способи і об'єкти моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
23. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
24. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
25. Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємства.
26. Методики оцінювання соціальної відповідальності.
27. Ключові показники оцінювання ефективності соціальної відповідальності.
28. Еволюція і складові розвитку соціальної відповідальності в Україні.
29. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Літературні джерела

1. Колосок А. М. Електронне урядування – шлях до формування соціально відповідальної держави. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 6 (168). С. 417-422. URL: <https://eco-science.net/downloads/>
2. Колосок А. М., Буднік С. В. Соціальна відповідальність в акваріумному бізнесі: економічні та педагогічні аспекти. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. № 4(20). С. 109 – 116. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-04-109-116>
3. Колосок А. М. Становлення соціальної відповідальності в аграрному бізнесі. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 1 (174). С. 231 - 235. URL: <https://eco-science.net/downloads/>

4. Колосок А. М., Герус О. А. Еволюція та сутність поняття «Соціальна відповідальність бізнесу». *Вісник ОНУ імені І. І. Мечнікова*. 2016. Том 21. Випуск 9(51). С. 112 – 114. URL: [http://liber.onu.edu.ua/pdf/vestniki/V-eco\(51\).pdf](http://liber.onu.edu.ua/pdf/vestniki/V-eco(51).pdf)
5. Колосок А. М. Соціальна відповідальність : методичні вказівки до практичної та самостійної роботи. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2016. 54 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/17923>
6. Колосок А. М. Соціальна відповідальність: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2016. 88 с. URL : <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/17922>
7. Коленда Н. В., Черчик Л. М., Колосок А. М. Соціальний діалог у системі забезпечення соціальної безпеки: теоретико-прикладний аспект : Монографія. Луцьк : Терен, 2017. 156 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/16548>
8. Коленда Н. В., Колосок А. М., Черчик А. О., Черчик Л. М. Соціальне підприємництво та соціально відповідальний бізнес в системі забезпечення соціальної безпеки населення: Монографія. Луцьк: Терен, 2017. 136 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/16520>
9. Колосок А. М., Скорук О. В. Практичні аспекти соціальної відповідальності бізнесу. *Науковий журнал Луцького національного технічного університету «Економічний Форум»*. 2018. № 2. С. 349-355. URL: http://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/ekonomichniy_forum_2.pdf
10. Смовженко Т. С. Корпоративна соціальна відповідальність. Київ : УБС НБУ, 2010. 314 с.
11. Kolosok A. M., Strichenez O. M. Establishing environmental responsibility of business in Ukraine. *Actual Problems of Economics*. 2016. № 5 (179). P. 215-220. URL: <https://eco-science.net/downloads/>
12. Lialiuik A., Kolosok A., Skoruk O., Hromko L., Hrytsiuk N. Consumer packaging as a tool for social and ethical marketing. *Innovative Marketing*. 2019. № 15. P. 76–88. DOI : [http://dx.doi.org/10.21511/im.15\(1\).2019.07](http://dx.doi.org/10.21511/im.15(1).2019.07)
13. Kamiński R., Khovrak I., Kolosok A., Kytsyuk I., Pavlikha N., Polinkevych O. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jako przedmiot sprawozdawczości finansowej w świetle regulacji prawnych i doświadczeń praktycznych w Polsce i na Ukrainie. Poznań: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Poznaniu, 2020. 238 str.